

● Közgazdasági kar a tudományegyetemen

Alapításra készen - indulás jövőre

A József Attila Tudományegyetem tanácsa nemrégiben elfogadta a közgazdaságtudományi kar alapításáról szóló javaslatot. Az akkreditációs eljárást követően, a tervek szerint jövő szeptembertől már négy kara lenne az egyetemnek.

A dél-alföldi régióban nem volt egyetemi közgazdasági képzés, amely egyúttal a József Attila Tudományegyetem oktatási kínálatából is nagyon hiányzott. A nyolcvanas években néhány esztendeig működött a JATE-n a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem kihelyezett tagozata, a helyi intézményre alapozott képzés 1993-ban indult el másoddiplomás formában.

Graduális képzés

A graduális képzés 1994-ben kezdődött gazdálkodási szakon, amely iránt az érdeklődés évről évre nőtt. A negyed- és ötödéven három specializációt indítottak: pénzügy-informatikát, európai integrációt és közigazgatási-nonprofitot. A képzés egész koncepciójának kidolgozásában törekedtek arra, hogy olyan irányokat válasszanak, amelyekben kamatoztatni tudják a JATE meglévő erősségeit. Ennek jegyében egészítették ki a szakosító pénzügyi tárgyakat informatikával. Az Európa-tanulmányok jogi és bölcsész blokkja országos viszonylatban is az úttörők közé tartozik, amit célzerű volt kiegészíteni egy közgazdasággal. A közigazgatási-nonprofit specializációban a jogtudományi kar és annak két főiskolai szaka (társadalombiztosítás és munkaügyi kapcsolatok) adta lehetőségeket igyekeztek kihasználni. Ezeket egyúttal olyan irányoknak gondolkodják, amelyek munkapiaci keresletet elégítenek ki, és amelyek kiegészítő alapképzés formájában a régióban főiskolai diplomát szerzett hallgatóknak megadják az egyetemi diploma megszerzésének lehetőségét. Az egyik specializáció, a pénzügy-informatikai 1995-ben levelező tagozaton is beindult.

A közgazdasági jellegű tárgyak oktatása jelentős feladat a JATE más szakjain is. Egyéves, szigorlattal záruló tárgy az elméleti közgazdaságtan a jogász-képzésben, nappali és levelező tagozaton, a Károli Gáspár Református Egyetem kecskeméti Állam- és Jogtudományi Karán. Az ÁJTK munkaügyi kapcsolatok szakán, nappali és levelező tagozaton az egyéves közgazdaságtan, valamint a féléves emberi erőforrás gazdálkodás tárgyakat oktatják. Ugyanezen a karon a társadalombiztosítás szak nappali és levelező tagozatán az egyéves közgazdaságtan, vezetési, szervezési ismeretek, a féléves vállalkozások gazdaságtana tárgyakat gondozzák.

A bölcsészettudományi kar kommunikáció szakán az egyéves gazdasági és pénzügyi ismeretek tantárgyat tanítják, mind Szegeden, mind a kihelyezett, Budapesti Média Intézettel köz-

Fiatalkorok a tőzsdén. Vidéken is kell a szakember. (Fotó: MTI fotó)

Tanszékek

● Munkatársunktól

A JATE közgazdasági képzésében a következő tanszékek oktatói vesznek részt: közgazdasági tanszékcsoport: elméleti közgazdaságtani tanszék, gazdaságpszichológiai tanszék, marketing-menedzsment tanszék, pénzügytani tanszék, regionális és alkalmazott gazdaságtani tanszék, számviteli tanszék, világgazdaságtani és európai gazdasági integrációs tanszék, statisztikai és demográfiai tanszék; állam- és jogtudományi kar: közigazgatási jogi és pénzügyi jogi tanszék, munkajogi és szociális jogi tanszék, nemzetközi jogi tanszék, nemzeti magánjogi tanszék, polgári jogi és polgári eljárásjogi tanszék, politológiai tanszék; természettudományi kar: gazdasági földrajzi tanszék, informatikai tanszékcsoport, matematikai tanszékcsoport; bölcsészettudományi kar: filozófia tanszék, szociológia tanszék, történeti segédtudományok tanszék, új- és legújabbkori egyetemes történeti tanszék.

zós tagozaton. A természettudományi karon több olyan szak van az akkreditáció különböző fázisában, amelyekben újabb tárgyakat, modulokat kell oktatni a következő tanévekben. A már akkreditált alkalmazott fizikus főiskolai szakon a három évfolyamon összesen heti 21 órás menedzsment modul lép be, amelyet a most alapítandó telekommunikációs menedzsment szakon is felvesznek majd a hallgatók.

Az akkreditáció alatt álló környezetkutató egyetemi szak egyik két éves szakosítási irány a környezetgazdálkodó, amelynek döntő hányadát szintén egy menedzsment modul teszi ki, a két évfolyamon összesen heti 59 órával. A közgazdász-matematikai és pénzügyi matematikus szakok alapítása és indítása most van folyamatban. Jelenleg a levelező programozó szakon kötelező tárgy az egyéves közgazdaságtan.

A különböző karokra a fentiekben túlmenően féléves kilenc-tíz fakultatív tárgyat hirdetnek meg. A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karával közösen folytatott szociális munkás képzésben

egyéves közgazdaságtan tárgyat oktatnak.

Szakirányok

A graduális szakokon kívül a képzés teljes spektruma szakirányú továbbképzéssel és két Phare-program segítségével teljesedik ki. Műszaki és természettudományos alapidiplomával rendelkezők, illetve a jogász és bölcsész diplomások némileg eltérő kurzusokat kapnak a matematikai előképzettségükben meglévő különbségeknek megfelelően. Az egészségügyi menedzsment képzés rövidesen budapesti tagozat indítását is megkövetelte.

A JATE részese egy francia-magyar másoddiplomás adó menedzsment képzésnek, közösen a Budapesti Műszaki Egyetemmel és a Janus Pannonius Tudományegyetemmel, amelyet francia részről a lyoni egyetem szervez.

A távoktatás főiskolai gazdálkodási szakon 1997 szeptemberében kezdődött, egy holland távoktatási tananyag adaptálásával egyéves szakirányú továbbképzést 1998 februárjától hirdetnek európai menedzsment témakörében. A kis- és középvállalkozási mene-

dzer akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés előkészületei szintén a Phare keretében történtek meg.

Szervezeti keretek

A szervezeti keretek a közgazdaságtani tanszékből indultak ki, amely a rendszerváltás óta tartozik az állam- és jogtudományi karhoz. Azóta a tanszék átalakult elméleti közgazdaságtani tanszékké, amely mellé több lépésben jött létre a pénzügytani, a számviteli, a marketing-menedzsment, az alkalmazott és regionális gazdaságtani, a világgazdaságtani és az európai gazdasági integrációs, valamint a gazdaságpszichológia tanszék. Ezek együttesen alkotják a közgazdaságtani tanszékcsoportot az ÁJTK-n belül.

A közgazdaságtudományi kar megalakulásakor a statisztika tanszék a jogi karral közös egység lenne. Azok a tanszékek, amelyek önálló szakot gondolnak a JATE-n, és más karokhoz tartoznak, továbbra is beoktatnak a közgazdász-képzésben, de az oktatók a felsőoktatási integrációs racionalizálás szellemében megmaradnak a szélesebb szakmai műhelyükben, és az új kar szervezői nem szándékoznak a jövőben sem létrehozni szétaprózott tanszékeket. Ennek értelmében az állam- és jogtudományi karról oktatják a polgári, társasági, munka-, szociális, közigazgatási, pénzügyi és bank-, valamint európai jogot és a politológiát, a természettudományi karról a matematika tanszékcsoporttól a különböző matematikai tárgyakat, az informatika tanszékcsoporttól az informatikát, a gazdaságföldrajz tanszéktől a gazdaságföldrajzot, a bölcsészettudományi karról a gazdaságtörténetet, a szociológiát és a filozófiát. Az együttműködés a szegedi universitás más intéz-

ményeivel is folyamatos. Az élelmiszeripari főiskolai karon már a JATE közgazdász-képzését megelőzően elindult az élelmiszeripari vállalkozó-menedzser képzés, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán pedig a művelődési menedzsment képzés. Az integráció fejlesztésére közös pályázatokat nyújtottak be a FEFA-hoz, és a más intézményekben oktatókat is bevonták a képzésbe.

Kutatások

Az elmúlt időszakban a közgazdasági tanszékcsoport meghatározó feladata az oktatásszervezés volt, hiszen egy teljesen új egyetemi képzés kiépítése óriási munkát igényel. A jövőre nézve úgy tűnik, előtérbe kerülnek az európai integrációs kutatások – különös tekintettel a regionális politikára –, valamint a gazdaságpszichológia és a gazdaságmatematika. A FEFA pályázatok jelentették az infrastruktúra építésének alapját. Ennek köszönhetően tudták beszerezni a szükséges könyveket, oktatás- és számítástechnikai eszközöket. A tanszékcsoport új helyiségbe költözött, amelynek épületét az önkormányzattól csereingatlanul kapták meg a Honvéd téren.

A közgazdász-képzés méretei azóta elérték azt a nagyságrendet, amely indokolta teszi, hogy kiváljon az ÁJTK kereteiből és önálló karrá váljon. Különös nyomatékot ad ennek, hogy a Szegedi Felsőoktatási Szövetség, majd az 1999. január elsejével megalakuló Szegedi Egyetem struktúrája jelenleg lépésről-lépésre formálódik. A közgazdász-képzés számára sokkal kedvezőbb, ha ebben a folyamatban kezdeti részt vesz, képviselve minden intézményi tanács, bizottsági fórumon biztosított.

● Új főigazgató a tanárképzőn

Rangrejtve

Július elsejétől Galambos Gábor programtervező matematikus, tanszékvezető főiskolai tanár a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója. Helyettesei: Benkő Zsuzsanna és Varga István. Az intézmény első számú vezetője nagy lendülettel fogott a munkának, mert mint mondta: szeretne morális tartást adni a főiskolának.

● **Ön eddig is fontos szerepet játszott a főiskola életében: irányította a számítástechnikai tanszéket, igazgatta az Alkalmazott Informatikai Intézetet és elnöke volt az Intézetigazgatók Tanácsának. A vezetés tekintetében mi újat hozhat önnek a főigazgatói poszt?**

– A főigazgatói tisztség dimenziójában egészen más, mint az eddigi beosztásaim. Tanszékvezetőként csak tizenegy embert irányítottam, és néhány száz ezer forint felett rendelkeztem. Ezzel szemben a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója több mint négyszáz ember munkáját kíséri figyelemmel, s több mint egymilliárd forint felett diszponál. Ennyi ugyanis az intézmény éves költségvetése. Ehhez még hozzájön a szegedi integráció, amiben tevékenyen részt kell venni. A feladatok nagyságát illetően tehát ezt a posztot nem lehet összehasonlítani a korábbi tisztségekkel. Mindezek mellett vallom: bármely intézményben első számú vezetőnek lenni önmagában nem rang. A rangot az adja, ha valaki egy jól működő, országosan is ismert és elismert intézmény élén áll. Én a munkatársaimmal négy évig azon munkálkodtam majd, hogy ez így legyen.

„Az integrációt én szeretném kézben tartani”

● **Milyen személyi változásokat tervez? Kik lesznek például a helyettesei?**

– Varga István a nappali, a levelező és a gyakorlati képzésért, Benkő Zsuzsanna pedig a nem konvencionális képzésért felel. Utóbbihoz tartoznak még az ifjúsági ügyek és a külügyi kapcsolatok.

● **Az integrációért ki felel?**

– Azt elsősorban én szeretném kézben tartani, de a napi munkában kiemelten számítok majd Benkő Zsuzsanna segítségére.

● **Apropó, integráció. Mi a véleménye arról, hogy a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola a JATE kara lett?**

– Az élelmiszeripari főiskola karrá válása a SZÉF és a JATE belső ügye, amely nem zavarhatja meg a Szegedi Felsőoktatási Szövetség működését, hiszen a szegedi tanácsban konszenzusos alapon születnek meg a döntések.

„Szükség van struktúraváltásra”

● **Információim szerint júniusban végiglátogatta a főiskola tanszékeit, s találkozott és beszélgetett az oktatókkal. Milyen tapasztalatokat szűrt le?**

– Nem minden tanszéket tudtam meglátogatni, így azok, akik kimaradtak, számíthatnak arra, hogy hozzájárulnak a jövőben is azért, mert a személyes megjelenést és beszélgetést mindennél fontosabbnak tartom. Az embereknek tudniuk kell a főiskolán, hogy ki-re bízták a sorsukat. A közvetlen információcsere sokat ad mindannyiuk számára. Azt már korábban is tudtam, hogy szükség van struktúraváltásra. A különböző szakok népszerűségében bekövetkezett hangsúlyeltolódások is a struktúraváltást indokolják.

● **Ez mit jelent konkrétan? Leépítést, összevonást?**

– Nem kell okvetlenül tanszékek megszüntetésében gondolkodni, de a struktúraváltással mindenképpen stábusok mozgására lehet számítani. Bevallom: szeretnék morális tartást adni a főiskolának, és ehhez először a saját házunk táján kell rendet rakni. A konstruktív gondolkodó oktatók egyébként hasonlóképpen látják a problémákat, mint én. S mint ahogy ők, úgy én is szeretem az egyenes beszédet. Azt már a látogatások előtt is tudtam, hogy nagyon kevés a problémamentes tanszék a főiskolán. De azt is tudtam, hogy a tanszékeken egyre erősebbek azok a törekvések, amelyek az integrációhoz szükséges szintre emelik az ott folyó munka színvonalát.

● **Említette, hogy évi egymilliárd forint a költségvetésük. Mennyire stabil a tanárképző főiskola gazdálkodása?**

– A főiskola gazdaságilag szilárd alapokon áll. Igen jelentősek a saját bevételeink, de ezért a kollégáknak nagyon sokat kell dolgozniuk.

● **Mindezt azért kérdezem, mert a jövő tanévtől kezdődően kiesik majd a saját bevétel egy részét képező tandíj. Ez a tanárképző esetében mekkora összeg?**

„Nem a tandíj volt a meghatározó”

– Megmondom őszintén, nem tartom szerencsésnek a tandíjmentesség körének ki szélesítését. Szerintem ugyanis a hallgatók tanulási kapcsolatos költségeiben nem a tandíj volt a meghatározó. A miniszteri szék városmányosának legutóbbi nyilatkozatai azt sejtetik, hogy a tandíjmentesség következtében kiesett összeget egy év átmeneti időszak után a felsőoktatási intézményeknek saját maguknak kell pótolniuk, mert ezután az állam nem nyújt semmilyen kompenzációt. Ebben az esetben a JGYTF hatvan, a JATE pedig közel százhetven millió forintot könyvelhet el mínuszban. Ez nagyobb terhet róna az egyetemekre és főiskolákra, mint annak idején a Bokros-csomag, ami egyébként a tanárképzőnek negyvenmillió mínuszt jelentett. Ha az állam nem kompenzálja valamilyen módon a bevételkiesést, akkor a felsőoktatási intézmények gazdaságilag ellehetetlenülnek. Remélem, hogy ezt a most hivatalba lépő kormány tagjai is érzékelik.